

ת"פ (תל אביב) 29453-05-22 - מדינת ישראל נ' שישאי קידנה

ת"פ (תל-אביב-יפו) 29453-05-22 - מדינת ישראל נ' שישאי קידנה ואח'שלום תל-אביב-יפו

ת"פ (תל-אביב-יפו) 29453-05-22

מדינת ישראל

נגד

1. שישאי קידנה

ע"י ב"כ עו"ד ירוסלב מץ

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו -יפו

[07.01.2025]

כבוד השופט איתן קורנהאוזר

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירות הבאות:

התעללות בבעל חיים לפי סעיף 2(א) בצירוף סעיף 17(א) (1) לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד -

1994 (להלן: "חוק צער בעלי חיים"); עבירת החזקת סם לצריכה עצמית לפי סעיף 7(א) בצירוף סעיף 7(ג) סיפא

לפקודת הסמים המסוכנים, תשל"ג - 1973.

הנאשם הודה בכתב האישום אשר תוקן לאחר שהסתיימה פרשת התביעה.

2. בהתאם לעובדות האישום הראשון, במשך מספר חודשים עובר לביצוע העבירה החזיק הנאשם בכלב מסוג פיטבול

(להלן: "הכלב"). בתאריך 7.5.22, בביתו, חתך הנאשם באמצעות סכין גילוח את שתי אוזניו של הכלב - אוזן אחת

חתך פעם אחת ואוזן שניה חתך פעמיים. בהמשך, משהכלב דימם בעקבות מעשיו, ניקה הנאשם את מקום החתכים,

השתמש באלכוהול ובפלסטר, קילח את הכלב, ובהמשך הוריד את הפלסטר. כמו כן, נתן הנאשם לכלב כדור נגד

כאבים. בתאריך 9.5.22 בשעה 02:00 לערך, בעקבות דיווח למוקד 100, נעצר הנאשם כאשר הכלב ברשותו. לאור

מצבו הרפואי של הכלב, בעקבות המתואר לעיל, פונה הכלב לבית החולים האוניברסיטאי כאשר שתי אוזניו חתוכות

בצורה גסה, חתך רחב ללא כיסוי עורי, מזהם ומודלק עם הפרשות מוגלתיות וריח רע, משלשל שלשול רירי נוזלי עם

גושים דמייים והקאות מימיות צהובות. במהלך שהות הכלב בבית החולים, התגלו אצלו היפונתרמיה והיפוכלורידמיה,

אזוטמיה חמורה, אי ספיקה כלייתית אקוטית חמורה עם אנאוריה וצהבת, ולאחר מספר ימים מת הכלב מעכברת.

במעשים אלו, התעלל הנאשם בכלב ולא סיפק לו טיפול רפואי הולם.

בהתאם לעובדות האישום השני, בתאריך 8.5.22 החזיק הנאשם בכיס מכנסיו בסם מסוכן מסוג קנאביס במשקל 0.7

גרם נטו לצריכתו העצמית, בניגוד לדין וללא היתר מאת המנהל.

ראיות לעונש

3. ב"כ המאשימה הגישה את המסמכים הבאים: גיליון רישום פלילי של הנאשם (טמ/1); אסופת צילומים של הכלב, בהם מתועדות החבלות שנגרמו לו (טמ/2; טמ/3; טמ/4); פסיקה לענין העונש (טמ/5). בהמשך, הגישה ב"כ המאשימה לתיק בית המשפט פסיקה נוספת.
4. ב"כ הנאשם הגיש את המסמכים הבאים: הנחיית פרקליט המדינה לגבי השלמות חקירה (טנ/1); נוהל בין-משרדי ליישום תקנות סדר הדין הפלילי בענין תמלול חקירות (טנ/2); פסיקה (טנ/3, טנ/6-טנ/9); תרשומת לגבי השלמת חקירה (טנ/4); התייחסות עדת תביעה מומחית לגבי הקשר בין מעשי הנאשם למות הכלב (טנ/5). תמצית טיעוני הצדדים
5. ב"כ המאשימה ציינה בטיעוניה את הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות והפנתה לנסיבות ביצוען, כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן. לטענתה, מדובר במעשים קשים, בלתי מוסריים ובלתי הוגנים נוכח פערי הכוחות שבין הנאשם לכלב. בהמשך, טענה כי בנוסף לפגיעה בערכים המוגנים, מעשי הנאשם עלולים להשחית אף את נפשם של אלה אשר יחשפו אליהם ולהפוך אותם לאטומים ואכזריים. חומרה נוספת ביקשה לראות בכך שהנאשם ביצע את מעשיו כלפי כלבו שלו, חיה שהקשר עמה מושתת על אמון, חברות והערצה, אשר תקבל בהכנעה את כל מעשי בעליה. ב"כ המאשימה הוסיפה כי במקרה זה אין מדובר באירוע נקודתי של חיתוך אוזני הכלב, אלא אדישות של הנאשם למצבו של הכלב עת נמנע מלהעניק לו בהמשך את הטיפול הרפואי הראוי. ב"כ המאשימה הפנתה למספר פסקי דין ועתרה לקביעת מתחם ענישה אחד לשני האישומים, אשר ינוע בין 12 חודשי מאסר ועד 24 חודשים לצד ענישה נלווית. לגבי מיקומו של הנאשם במתחם הענישה, הפנתה ב"כ המאשימה לעברו הפלילי של הנאשם, הכולל הרשעה קודמת אחת משנת 2017 בגין עבירת אלימות במשפחה, וכן התייחסה להתנהלותו במסגרת ההליך כאשר לא התייצב לדיונים וההליכים הותלו. עוד ביקשה להתחשב בכך שהנאשם הודה בכתב אישום מתוקן רק לאחר שנשמעו כל עדי התביעה. לפיכך, ביקשה למקם את הנאשם במרכז מתחם הענישה לו עתרה ולהטיל עליו 18 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית. באשר לטענת הגנה מן הצדק שהעלה ב"כ הנאשם, ביקשה ב"כ המאשימה לדחותה על הסף, ולגופו של ענין טענה כי השלמת חקירה שנעשתה לאחר הגשת כתב האישום הייתה טכנית, לא מהותית, אשר "לא שינתה בשום צורה", ובוצעה לבקשת הנאשם ללא כל חריגה מהנחיית פרקליט המדינה.

6. ב"כ הנאשם הרחיב בטיעונו לגבי טענת הגנה מן הצדק, תוך שהפנה לשני היבטים מרכזיים עליהם ביקש לבסס טענה זו. ההיבט הראשון נוגע לאי העברת תמלולי חקירות שבוצעו בתיק זה בשפה זרה ובשפת הסימנים, כאשר התמלול הגיע לידי ההגנה למעלה משנה וחצי לאחר הגשת כתב האישום, זאת על אף הגשתו בהליך מזורז לצד בקשת מעצר עד תום ההליכים. ההיבט השני והמרכזי, נוגע לכך שכתב האישום המקורי ייחס לנאשם את גרימת מותו של הכלב וכן את המתתו "המתת חסד", נתונים שלא מצאו כל תימוכין בחומר הראיות שהועבר לעיון ההגנה. לטענת ב"כ הנאשם, סוגיה זו נטענה על ידו לאורך כל ההליך המשפטי, לרבות בעת שהמאשימה שבה על טענתה כי הנאשם גרם למות הכלב וזאת לשם ביסוס עתירתה למעצר הנאשם. עם זאת, רק בסופו של ההליך בפני מותב זה, נאותה המאשימה לתקן את כתב האישום. ב"כ הנאשם היפנה בהקשר זה אף לפעולת חקירה שבוצעה כשנה וחצי לאחר הגשת כתב האישום, בתגובה לטענתו המפורשת בפני כב' השופט גת כי אין בחומר החקירה כל תיעוד לכך שהכלב הומת בהמתת חסד על ידי וטרינר. לטענתו, השלמת חקירה זו בוצעה בניגוד לדין, אולם לאחר קבלת חומרי החקירה בעקבות ההשלמה ידעה המאשימה כי הכלב לא הומת בהמתת חסד אך נמנעה מלתקן את כתב האישום. אף בשלב מאוחר יותר, בעת הליך ריענון עד שביצעה המאשימה, נודע לה כי אין בסיס ראיתי לקשר שייחסה לנאשם בכתב האישום למותו של הכלב, אולם המאשימה נמנעה מלתקן את כתב האישום והמשיכה לטעון טענה זו בידעה שאינה נכונה. בנסיבות אלה, טען ב"כ הנאשם כי עומדת לנאשם טענת הגנה מן הצדק, והפנה לפסיקה לפיה קבלת טענה זו יכולה להשפיע על עונשו של נאשם בדרכים שונות. כך או אחרת, ובשים לב למתחמי הענישה הנהוגים במקרים בהם מעשי הנאשם לא גרמו בעל חיים, ביקש ב"כ הנאשם לקבוע שני מתחמי ענישה המתחילים במאסר מותנה, ולהסתפק בימי מעצרו של הנאשם, כחודש ימים, לצד ענישה נלווית. ב"כ הנאשם הוסיף כי הנאשם הותקף לאחרונה וכתוצאה מכך איבד חלק משיניו.

7. הנאשם בדברו, הביע צער על מעשיו ושיתף כי גדל באריתראה, שם לא היו וטרינרים, וטען כי 90% מיוצאי אריתראה בארץ מחזיקים בכלבים וגוזרים להם את אוזניהם בעצמם. הנאשם סיפר, תוך כדי בכי, כי אהב את כלבו יותר מכולם, וכי הכלב לא מת כתוצאה מגזירת אוזניו. בנוסף, טען הנאשם כי הוא בודד, ללא משפחה, אין לו מה לאכול, וכי איבד חלק משיניו.

דיון והכרעה

קביעת מתחם הענישה

8. בהתאם למבחן "הקשר ההדוק" (ע"פ 4910/13 א.חמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)), על מנת לקבוע האם יש מקום להתייחס למתחם ענישה כולל למספר אישומים או שמא מתחמים נפרדים, יש לבחון את השאלה האם המעשים בהם הורשע הנאשם היו חלק ממסכת עבריינית אחת או רצף של אירועים. לפיכך, עבירות שניתן למצוא ביניהן קשר הדוק ייחשבו כאירוע אחד. בנסיבות המקרה הנדון, העבירה על חוק צער בעלי חיים אינה קשורה קשר כלשהו לעבירת החזקת סם לצריכה עצמית, לא בוצעה באותו מועד ואף לא באותה כתובת, ומכאן שיש לקבוע שני מתחמי ענישה נפרדים.

החזקת סם לצריכה עצמית

9. עבירת החזקת סם מסוג קנאביס לצריכה עצמית, בנסיבות המקרה, עולה בגדר תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - החזקת קנאביס ושימוש בו לצריכה עצמית), תשפ"ב - 2002 בהתאם, רף הענישה המקובל לגבי כתבי אישום המוגשים בגין עבירה זו הוא הטלת מאסר מותנה, כאשר בנסיבות בהן מדובר בכמות כה קטנה של סם מסוג קנבוס - קשה למצוא מקרים בהם מוגש כתב אישום כשעבירה זו עומדת בפני עצמה. לפיכך, מתחם הענישה לגבי עבירה זו נע בין מאסר מותנה ועד לתקופה קצרה של מאסר בעבודות שירות.

התעללות בבעל חיים

10. ערך ההגנה על בעלי חיים נגזר באופן ישיר מהצורך בהגנה על יצורים חיים חסרי ישע, החשופים לנחת זרועם של בני אדם בעת התפרצות יצורים אפלים וחולניים. ערך זה אינו מצטמצם לכאבם ולצערם של בעלי חיים בלבד, אלא ההגנה על בעלי חיים מפני התעללות והתאכזרות היא נדבך חשוב בעיצוב דמותה של החברה ואופיה המוסרי: "מי שמתאכזר ומתעלל בבעלי חיים מעיד על דפוסי התנהגות וסופו שיפגע גם בבני אדם... ההתמודדות עם צער בעלי החיים אינה מאבק על אינטרס של בעלי החיים בלבד, כי אם ביטוי גם לכבוד האדם, התחשבות ברגשות הזולת המעוניין להגן על בעלי החיים, ביטחון וקדושת החיים ככלל." (ע"פ(ת"א) 60507-12-22 נופר רום נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (20.02.2024)).

את מידת הפגיעה בערכים המוגנים יש לבחון בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה, במיוחד כאשר מדובר בסוג עבירה לה מנעד רחב של נסיבות. במקרה הנדון, הנאשם הודה והורשע בכתב אישום מתוקן, ולפיכך יש לראות בעובדות המפורטות בו את התשתית לבחינת נסיבות אלה: "כלל הוא כי כתב אישום שתוקן מכוח הסדר טיעון קובע את התשתית העובדתית והנסיבתית אשר תהווה בסיס לגזר הדין." (ע"פ 5057/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (28.12.2022); ע"פ 677/14 דני דנקנר נ' מדינת ישראל, פסקה מב' (6.08.2014)).

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, יש לראות בחומרה את פעולת חיתוך אוזני הכלב באמצעות סכין גילוח, ללא הרדמה וללא ידע מקצועי מתאים. בנוסף, מדובר אמנם באירוע של פעולה נקודתית במועד מסוים, אולם יש להוסיף לפן המחמיר את העובדה שבמשך כיומיים נמנע הנאשם מלספק לכלב טיפול רפואי הולם. לצד זאת, בהתאם לעובדות בהן הורשע, לאחר שחתך את אוזני כלבו, הנאשם ניקה את מקום החתכים אשר דיממו, השתמש באלכוהול, שם פלסטר וקילח את הכלב. בנוסף, הנאשם נתן לכלבו כדור נגד כאבים. לא נטען בעובדות כתב האישום המתוקן ובהוראת החיקוק כי מדובר במקרה בו העבירה בוצעה מתוך כוונה להתעלל או לגרום נזק חמור לכלב, כפי שעלה במקרים אחרים בהם ניתן ללמוד אף מנסיבותיהם בלבד כי מדובר בהתעללות מתוך כוונה לעשות כן. כמו כן, מבלי להקל כמלוא נימה ממידת חומרת הנזק שנגרם לכלב, הרי שעובדות כתב האישום המתוקן ניתקו את הקשר הסיבתי שבין מעשי הנאשם לתוצאת מותו של הכלב בסופו של יום.

11. עיון בפסיקה הנוהגת מגלה שוני משמעותי ברמת הענישה בהתאם לנסיבות שונות, כגון: פעולות המקיימות את היסוד הנפשי הנדרש של מודעות, לפי סעיף 20(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), לעומת פעולות המבססות אף כוונה להתעלל בבעלי חיים ולהתאכזר להם; פעולות מתמשכות וחוזרות אשר בוצעו תוך שימוש בכלים שונים, המעידות על התעללות והתאכזרות קשים; פעולות שבוצעו כנגד מספר בעלי חיים; מעשים שגרמו למותם של בעלי חיים.

אציין כבר בשלב זה, כי לא מצאתי כל ביסוס בפסיקה לעתירתה המחמירה של המאשימה ביחס לקביעת מתחם הענישה, אף בהתבסס על הפסיקה שהוגשה על ידה, ולו בקירוב. אפרט כעת מקרים של ענישה אשר נבחנה בערכאות ערעור. במקרים בהם ניתן להצביע על מידת חומרה דומה ואף חמורה באופן משמעותי מהמקרה הנדון, בהיבטים שונים, השדרה המרכזית של הפסיקה הנוהגת היא של הטלת ענישה קונקרטיית בדרך של מאסר בעבודות שירות ובמקרים מסויימים אף של"צ, לצד ענישה נלווית:

- עפ"ג(ב"ש) 25094-03-20 מדינת ישראל נ' בועז בשארי (3.06.2020) - הנאשם הורשע בכך שקשר באמצעות חבל את כלבו של שכנו בצווארו לחלקו האחורי של רכבו ונסע כך למרחק של כ-700 מטר, כשהכלב נגרר מאחור על אספלט חם. כתוצאה מכך נגרם לכלב שפשוף בארבעת כפות רגליו ובברכו והוא איבד את הכריות המרכזיות שלו וסבל מכאב ומלחץ נפשי. בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו של הנאשם והוסיף למאסר מותנה וענישה נלווית שהוטלה בבית משפט השלום אף ריצוי של של"צ בהיקף של 140 שעות.

- עפ"ג(חי') 49133-10-14 מדינת ישראל נ' סלימאן נאסר (8.01.2015) - הנאשם הורשע בכך שקשר חבל לרגלו של כלב עזוב, חיבר את החבל לרכבו וגרר את הכלב מרחק מאות מטרים. כתוצאה מכך נפצע הכלב באורח קשה, נגרמו לו פצעים מדממים בבטנו ובצידי גופו, שיתוק ברגליו האחוריות, נשימה כבדה ועוד. בהמשך, נאלץ וטרינר להמיתו המתת חסד נוכח הפגיעה הקשה שנגרמה לכלב כתוצאה ממעשי הנאשם. בית משפט השלום הטיל על הנאשם עונש של מאסר מותנה, של"צ בהיקף של 200 שעות וקנס. בית המשפט המחוזי הוסיף על ענישת בית משפט השלום רכיב של פיצוי לעמותת צער בעלי חיים.

- עפ"ג(ת"א) 28015-05-21 מדינת ישראל נ' אלן מוריסון (14.07.2021) - הנאשם הורשע בשתי עבירות התעללות בבעל חיים ובשתי עבירות איומים. הנאשם איים על המתלוננת כי יפגע בכלבה, ובהמשך היכה בכלב מספר רב של פעמים, בעוד הכלב מייבב, ותיעד מעשים אלה בסרטון שארכו 28 שניות. בהמשך, היכה הנאשם בכלב מספר רב של פעמים בגבו במשך מספר שניות, בעוד הכלב מיילל, ותיעד גם מעשים אלה בסרטון. במועד אחר, קשר הנאשם את רגליו האחוריות של הכלב באמצעות חבל, כשפיו חסום בזמם, משך אותו באמצעות החבל, ריתק אותו לרצפה והיכה אותו מספר רב של מכות בבטנו באמצעות ידו, תוך שהכלב מייבב ללא הפסקה. מעשים אלה תועדו בסרטון שאורכו 23 שניות. הנאשם שלח סרטון זה למתלוננת בצירוף דברים שכתב לה. בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו של הנאשם מחודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות לארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות.

- עפ"ג(מרכז) 10933-06-19 מדינת ישראל נ' חיים צרפתי (14.1.2020) - הנאשם הורשע בכך שהתעלל והתאכזר לכלבתו קטנת המימדים, בכך שהרים אותה בגסות מצווארה, השליכה אל מבואת כניסה לבניין, הרימה שוב מצווארה, השליך אותה באוויר ותוך שהיא באויר בעט בה בחוזקה לעבר מעלית, כאשר הכלבה הוטחה מעוצמת הבעיטה אל קצה המעלית. כתוצאה מכך נגרמו לכלבה חבלות, כאבים וסבל רב. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה והטיל על הנאשם מאסר למשך חודשיים שירוצו בעבודות שירות.

- עפ"ג(ב"ש) 24205-01-16 רפאל לוי נ' מדינת ישראל (21.04.2016) - הנאשם הורשע בעבירות הריגה והיזק לבעל חיים וכן התעללות בבעל חיים. בהתאם לעובדות בהן הורשע, הנאשם נטל את גורת הכלב של אחותו, הטיחה בקיר וגרם למותה. בהמשך, היכה הנאשם את כלבה של אחותו. בית המשפט המחוזי קבע את עונשו של הנאשם לחמישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, לאחר שקיבל טענה כי לא היה מקום להפעיל מאסר מותנה שהיה תלוי כנגד הנאשם.

- רע"פ 4987/15 יהודה סלפוצ'ניק נ' מדינת ישראל (19.07.2015) - אושר פסק דינו של בית המשפט המחוזי אשר החמיר בעונשו של הנאשם והטיל עליו מאסר למשך 4 חודשים לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט העליון קבע כי חומרת מעשי הנאשם "מדברת בעד עצמה, באשר הוא נטל בעזות מצח ובאכזריות רבה את חייו של גור חתולים, תוך שהוא מכה נמרצות עם רגלו בראשו של גור החתולים חסר הישע, לאחר שהשליך אותו ארצה".

- עפ"ג(חי') 2627/07 שלמייב אדרי נ' מדינת ישראל (3.01.2008) - הנאשם הורשע בעבירות התעללות בבעל חיים והיזק במזיד לבעל חיים, בכך שהשליך מחלון דירתו שני גורי חתולים השייכים לשכנתו, כשהם בתוך שקית ניילון. אחד הגורים מצא את מותו והשני נפגע. בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו של הנאשם מחודש מאסר ל- 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ב"כ המאשימה ביקשה לתמוך את עתירתה לגבי קביעת מתחם הענישה, בפסקי דין בהם הוטל מאסר בפועל, אולם אלה עסקו בנסיבות קיצוניות שאינן משקפות את נסיבות המקרה הנדון:

- ת"פ(רמלה) 34492-03-19 מדינת ישראל נ' ראדי אבו ענם (26.11.2019) - דן במקרה בו הנאשם דקר והיכה מספר רב של פעמים, באמצעות מעדר, שלושה כלבים בראשם ובצווארם, עד שריסק את גולגלתם וגרם להם לחבלות ולפציעות נוספות. לאחר מכן, הכניס הנאשם את שלושת הכלבים לשק גדול, גרר אותם עשרות מטרים מחצר ביתו, עד שהשליכם לתעלה בצד הדרך. שניים מתוך שלושת הכלבים נמצאו מתים בתוך השק, ואילו הכלב השלישי נמצא נושם, אך בשל כשל נשימתי אשר נבע ממעשי הנאשם הוא הומת המתת חסד בידי וטרנר. על הנאשם הוטל מאסר למשך 18 חודשים, אולם מתחם הענישה שנקבע נע בין 6 חודשי מאסר ועד 24 חודשים. הנאשם באותו מקרה הורשע בגין עבירת גרימת סבל חמור לבעל חיים בכוונה, עבירה מסוג פשע ולא בעבירה בה הורשע הנאשם שבפניו בנוסף, אותו נאשם הורשע אף בעבירת היזק לבעל חיים במזיד לפי חוק העונשין.

- ת"פ(נתניה) 28737-06-15 מדינת ישראל נ' דוד שמואל (22.12.2015) - הנאשם הורשע בכך שדקר באמצעות סכין את כלבו של שכנו בצווארו, וגרם לו לפציעות ולחבלות עמוקות, בעומק של כ- 5 ס"מ. הנאשם הורשע אף בכך שבנסיבות אלה הסיג גבול. בית המשפט הטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר והורה על הפעלת שני מאסרים מותנים, אולם מתחם הענישה שנקבע באותו מקרה נע בין מספר חודשי מאסר ועד 18 חודשים. באופן דומה, פסיקה נוספת שהוגשה על ידי ב"כ המאשימה, אינה תומכת בעמדתה לעונש:

- ת"פ 48060-01-18 (ראשל"צ) מדינת ישראל נ' אלי כהן (24.9.2020) - בית המשפט הטיל על הנאשם חודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות. ב"כ המאשימה נמנעה מלציין כי ערעור הנאשם באותו מקרה התקבל, באופן בו נקבע על ידי בית המשפט המחוזי כי הרף התחתון של מתחם הענישה צריך לעמוד על מאסר מותנה, תוך התחשבות בקרבה לסייג. באופן זה ביטל בית המשפט המחוזי את עונש המאסר שהוטל בבית משפט השלום (עפ"ג(מרכז) 53278-10-20 (21.06.2021)).

- פסק הדין היחיד שהוגש לעיוני, הדומה בנסיבותיו לנסיבות המקרה הנדון, הוגש על ידי ב"כ המאשימה. מדובר בת"פ 14126-09-14 (ראשל"צ) מדינת ישראל נ' יורי בלוטין (6.11.2017), שם הנאשם התעלל בכלבו והתאכזר לו בכך שחתך באמצעות סכין מטבח גדולה את זנבו ואת גבו של הכלב. כתוצאה מכך הכלב נפצע עמוק בבסיס הזנב, ונשרט בגבו האחורי. בית המשפט קבע מתחם ענישה הנע בין מאסר על תנאי ועד 8 חודשי מאסר בפועל, והטיל על הנאשם 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

יש לציין כי אין זהות בין מתחם העונש ההולם, המגלם הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, ובין מדיניות הענישה הנוהגת המהווה אך את אחד משיקולים אלה (ע"פ 322/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.10.2016)).

12. בנסיבות כוללות אלה, תוך מתן משקל לעקרון ההלימה, אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה זה נע בין מאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד לתשעה חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

הגנה מן הצדק

13. ב"כ הנאשם טען כי עומדת לנאשם הגנה מן הצדק. את טענתו ביקש לבסס על התנהלות המאשימה בשתי סוגיות: עיכוב משמעותי בהעברת תמלילי חקירה מתועדת בשפה זרה ובשפת הסימנים, וכן ניהול ההליך הפלילי כשכתב האישום מייחס לנאשם כי מעשיו גרמו להמתת חסד של הכלב.

סוגית העברת תמלילי חקירה באיחור היא בעיה מוכרת החוזרת לא פעם בהתנהלות המאשימה (ראו את החלטת השופט בקר, טנ/3). במקרה שבפני חל עיכוב חריג ויוצא דופן אף ביחס לעיכובים ה"מוכרים": כתב האישום הוגש ביום 15.5.2022; ב"כ הנאשם טען לראשונה כי לא קיבל את התמלילים המתבקשים כבר ביום 17.7.2022; לאחר שהנאשם תחילה חדל מלהתייבב לדיונים ואותר בהמשך, שב ב"כ הנאשם ביום 22.1.2024 וטען כי טרם קיבל לידיו את התמלילים; לבסוף, התמלילים התקבלו בידי המאשימה רק ביום 18.3.24 והועברו בהמשך לעיון ב"כ הנאשם. אין ספק כי מדובר בשיהוי בלתי מתקבל על הדעת, בכל קנה מידה, בין אם בהתאם לתקנות סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) (תמלול), תשע"ח-2018 ובין אם בהתאם לנוהל הבין-משרדי ליישום תקנות אלה (טנ/2). עם זאת, בחינת התנהלות הנאשם בהליך זה מעלה כי החל מיום 17.7.2022, בו התייצב לדיון, חדל להתייצב לדיונים עד שנעצר במסגרת צו הבאה כנגדו ביום 17.1.2024. יש לשקול נתון זה בעת בחינת מידת הפגיעה בנאשם ובתחושת הצדק וההגינות בשל העיכוב הממושך בהעברת תמלילי החקירה. אני מוצא כי בהתחשב בנסיבות אלה, אין לתת לסוגיה זו משקל משמעותי וכי הפגמים שנפלו בהעברת תמלולי החקירה אינם עולים כדי הגנה מן הצדק במקרה זה. אין זה המצב ביחס לסוגיה הנוספת, לגביה ארחיב. המאשימה בחרה ליחס לנאשם בכתב האישום המקורי שורה של עבירות, ובהן אף עבירה על סעיף 451 לחוק העונשין, של היזק במזיד לבעל חיים, כשבעובדות כתב האישום המקורי נטען כי כתוצאה ממעשי הנאשם הכלב פונה לבית חולים אוניברסיטאי, שם לאור מצבו הקשה הומת בהמתת חסד. ב"כ הנאשם אף טען כי נושא זה המבסס מסוכנות, הוא שהביא להגשת בקשה למעצר הנאשם עד לתום ההליכים, להארכת מעצרו בבית המשפט המחוזי, ועוד. יצוין כי כתב האישום המתוקן הוסיף אבחנה של מחלות שונות שאובחנו בכלב, אותן לא קשרה המאשימה למעשי הנאשם, אשר הביאו למותו. בנוסף, טען ב"כ הנאשם כי המאשימה ביצעה השלמת חקירה בסוגיה זו בניגוד לדין. אני מוצא כי יש ממש בטיעוני ההגנה. ביום 22.1.2024, טען ב"כ הנאשם כי לא מצא בחומר החקירה כל ראיה לפיה הכלב הומת על ידי וטרינר (עמ' 15 ש' 14-16 לפרוט'). בית המשפט קבע כי על המאשימה להעביר חומר זה לעיון ההגנה. בהמשך, פנתה המאשימה אל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, קיבלה לידיה חומרי חקירה, והגישה בעקבות כך בקשה להוספת ארבעה עדי תביעה (בקשה מיום 13.6.2024). בנסיבות אלה, ניתן בהחלט לקבוע כי עד לשלב בו העלה ב"כ הנאשם את טענתו, לא היו בידי המאשימה חומרי חקירה אותם ראתה כרלוונטיים לניהול פרשת התביעה ולהוכחת סוגית מות הכלב. איני רואה לנכון להרחיב לגבי הקושי המשמעותי העולה מכך שבנסיבות אלה, מדובר בהשלמת חקירה אשר בוצעה לאחר הגשת כתב האישום, אך המאשימה לא ראתה בכך השלמת חקירה המצריכה אישור (טנ/4), זאת בניגוד להנחיית פרקליט המדינה 6.11. אכן, מדובר בהתנהלות בעייתית, אולם הקושי המשמעותי נובע מתוצרי השלמת החקירה. בהתחשב בכך שחומרי החקירה הוצגו בפני במהלך ניהול ההוכחות, אציין כי בשלב שלאחר השלמת החקירה, בטרם החלה פרשת התביעה, הראיות שעמדו בפני המאשימה לא קשרו את הנאשם למותו של הכלב. אם לא די בכך, עלה באופן ברור וחד משמעי מרענון שערכה ב"כ המאשימה לעדת התביעה ד"ר בן דב בטרם עדותה בבית המשפט, כי המאשימה היתה מודעת לכך שלא ניתן לקשור בין מות הכלב לטיפול הנאשם בו. דברים אלה של ד"ר בן דב נכתבו על ידי ב"כ המאשימה במזכר בטרם הגיעה להעיד בבית המשפט (טנ/5). חמור מכך: דברים דומים הועברו בהודעת דוא"ל שכתבה ד"ר בן דב למאשימה ביום הגשת כתב האישום 15.5.2022. ד"ר בן דב פנתה לתובעת שהכינה את כתב האישום בהודעת דוא"ל וציינה כך: "אני מבקשת לחדד - כרגע אין לנו אינדיקציה לקשר בין ה"טיפול" שקיבל הכלב מבעליו לבין ההדרדרות האקוטית במצבו בגלל כשל כליות" (טנ/5). בנסיבות אלה, המאשימה היתה מודעת לאורך השנים, החל מהגשת כתב האישום, לכך שאין בידה ראיות המבססות את סוגית הקשר שבין פעולת הנאשם למות הכלב או ראיות המצביעות על סיבת מותו, אולם בחרה להותיר את כתב האישום המקורי על כנו. על אף טיעוני ב"כ הנאשם, ביצוע השלמת החקירה שלא העלתה ראיה המבססת את סוגיה זו, ואף לאחר שהדברים עלו באופן מפורש על ידי עדת התביעה ד"ר בן דב - נמנעה המאשימה מלבחון שוב את כתב האישום. ד"ר בן דב העידה בבית המשפט, ולאחר עדותה התקיים אף דיון נוסף בו העידה ד"ר אורן. בהמשך, נקבע הדיון לפרשת הגנה אולם בשלב זה הנאשם לא התייצב בבית המשפט עד שנעצר ביום 29.12.2024, מועד בו הודיעו הצדדים על הסדר טיעון במסגרתו תוקן כתב האישום.

המאשימה מצווה לבחון בכל שלב ושלב של ההליך הפלילי את דיות הראיות המצויות בפניה. חובה זו מעוגנת בחובות המנהליות החלות על התביעה לפעול בהגינות, בסבירות, תוך שמירה על אמון הציבור ברשויות האכיפה, וכן בכך שהתנהלות המאשימה נבחנת כחלק בלתי נפרד מדוקטרינת ההגנה מן הצדק, כפי שנקבע בהוראת סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982. דברים אלה מקבלים משנה תוקף כאשר בידי המאשימה נמצאה ראיה, כבר בעת הגשת כתב האישום, של עדת תביעה מומחית לפיה אינה יכולה לקשור את מעשי הנאשם למות הכלב. ככל שהתרחש כשל מסוים בו מסמך זה לא זכה לתשומת לב המאשימה ואף לא הועבר לעיון ההגנה, הרי שלאחר שסוגיה זו עלתה בטיעון ב"כ הנאשם, ואף התברר בהשלמת חקירה כי אין בידי המאשימה ראיות המבססות את שנטען בכתב האישום - היה על המאשימה לשוב ולבחון את התאמת העובדות המיוחסות לנאשם לראיות המצויות בפניה. ככל שכשלה לעשות כן, הרי שהיה על המאשימה לעצור ולבחון את עמדתה לאחר שעדת התביעה המומחית אמרה דברים אלה באופן מפורש בעת ראיון רענון שערכה לה ב"כ המאשימה ובהמשך בעדותה בבית המשפט. יודגש כי הנאשם הודה במענה לכתב האישום בחיתוך אוזני הכלב ובעובדות כתב האישום המתוקן (עמ' 22 לפרוט'), אולם המאשימה המשיכה בניהול התיק עד לסיום פרשת התביעה. אין מדובר בדברים נסתרים אשר חמקו בשגגה מעיני המאשימה, כאשר ב"כ הנאשם שב וציין דברים אלה במהלך הדיונים ואף בית המשפט היפנה את תשומת לב ב"כ המאשימה לכך.

לא ניתן לקבוע בשלב זה מה היתה מידת השפעת סוגית הקשר שבין פעולת הנאשם למות הכלב או הטענה לגבי הצורך בהמתת חסד כתוצאה ממעשי הנאשם, על ההחלטה להגיש בקשה למעצר הנאשם עד תום ההליכים או על ההחלטות שניתנו בעניינו בשאלת המעצר. עם זאת, אין ספק כי מדובר בסוגיה משמעותית המשפיעה, בין היתר, על מידת העונש לו צפוי הנאשם (ראו סעיף 11 לעיל). אין להתעלם מכך שהנאשם לא התייצב למספר דיונים באופן שחייב את מעצרו, מספר פעמים, אולם קשה שלא לשקול את האפשרות הסבירה כי הליך זה היה מסתיים בסמוך להגשת כתב האישום ככל שכתב האישום המתוקן היה מוגש לכתחילה, זאת בלא צורך בקיומו של הליך משפטי ממושך במסגרתו נעצר הנאשם.

דוקטרינת ההגנה מן הצדק, כפי שהתפתחה בפסיקה, מרחיבה את התבוננות בית המשפט אף אל הנסיבות העוטפות את שלבי כל ההליך, החל מסמוך לפני ביצוע העבירה ועד לאופן התנהלות ההליך הפלילי שלאחר ביצועה (ע"פ 7621/14 אהרון גוטסדינר נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (1.03.2017); רע"פ 1201/12 יוסף קטיעי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (9.01.2014)).

אני מוצא כי מכלול הפגמים שפורטו לעיל בהתנהלות המאשימה, זאת בשונה מחקירת המקרה, מבסס עוצמה ממשית של פגמים הפוגעים בתחושות הצדק וההגינות וכן בטוהר ההליך הפלילי. איזון פגמים אלה למול שיקולים דוגמת הצורך במיצוי הדין עם עבריינים, חומרת העבירה, נסיבות המקרה, שיקולי גמול והרתעה, מביאים לצורך במתן סעד של הקלה בעונשו של הנאשם.

העונש המתאים

14. הנאשם בן 31, יליד אריתראה, ללא כל תמיכה בארץ, הודה בכתב אישום מתוקן לאחר שהסתיימה פרשת התביעה. כמפורט לעיל, תגובתו לכתב האישום המקורי עולה בקנה אחד עם המיוחס לו בכתב האישום המתוקן, כך שניתן בהחלט לקבוע כי היה מקום לשמיעת הראיות.

ב"כ המאשימה ביקשה ללמוד על אופיו האלים של הנאשם מהרשעתו הקודמת, אליה התייחסה כרלוונטית לעבירות בהן הורשע בהליך זה. התקשיתי למצוא משקל רב לחומרה בהרשעתו הקודמת של הנאשם, אשר התיישנה, כאשר כתב האישום המתוקן בו הורשע לא ייחס לו עבירה של היזק לבעל חיים במזיד או עבירת גרימת סבל חמור בכוונה. נסיבות אלה מציבות את עניינו של הנאשם ברף נמוך של מתחם הענישה אך לא בתחתיתו.

15. הקלה בעונשו של נאשם, בשל קבלת טענת הגנה מן הצדק, אפשרית לבחינה במספר דרכים: שיקול כבד משקל במסגרת מתחם הענישה, בהתחשב בכך שמסד ההגנה מן הצדק במקרה זה הוא התנהגות רשויות אכיפת החוק (סעיף 40 א(9) לחוק העונשין); קביעת גברי מתחם הענישה בהתחשב בקיומה של הגנה מן הצדק (ראו את עמדת כב' השופט (כתוארו אז) הנדל בע"פ 7621/14 אהרון גוטסדינר נ' מדינת ישראל, פסקה 50 (1.03.2017)); אפשרות מצומצמת לבחינת חריגה לקולה ממתחם הענישה בשל שיקולי צדק (דוגמת חריגה בשל מצב רפואי קשה, כפי שפורט בע"פ 4559/14 מדינת ישראל נ' אביגדור קלנר, פסקאות 217-218 בחוות דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) פוגלמן (29.12.2015)). יש להדגיש, כי הפסיקה טרם הכריעה איזו היא הדרך המתאימה לאופן יישומו של סעד הקלה בעונש בשל הגנה מן הצדק, כאשר בית המשפט העליון נוהג להסתפק עד כה בקביעת עצם הצורך בהקלה בעונש. איני רואה לנכון לקבוע באיזו מהדרכים ראוי לצעוד, אלא די בכך שיש להקל בעונשו של הנאשם ביחס לעונש שהיה מוטל עליו לולא קביעת קיומה של הגנה מן הצדק.

16. לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך חודש ימים, בניכוי ימי מעצרו בין התאריכים 9.5.22-24.5.22; 24.11.22-25.11.22; 14.7.23-16.7.23; 16.1.24-22.1.24; 29.12.24-7.1.25. למען הסר ספק, הנאשם סיים לרצות את מלוא מאסרו.

ב. מאסר למשך שלושה חודשים, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק צער בעלי חיים תוך שלוש שנים מהיום.

ג. מאסר למשך שבעה ימים, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת החזקת סם לצריכה עצמית במשך שנה מהיום.

ד. קנס בסך 700 ₪ אשר ישולם לטובת הקרן למען בעלי חיים. הקנס ישולם עד ליום 1.3.25.

ה. ניתן צו המגביל את הנאשם מלהחזיק בעל חיים לתקופה של שנה מהיום, בהתאם לסעיף 17(ו) לחוק צער בעלי חיים.

ו. ניתן צו להשמדת הסמים.

ככל שקיים פקדון בתיק זה או בתיק מעצר הקשור בו, יקוזז ממנו גובה הקנס והיתרה, ככל שתיוותר, תושב לנאשם בהיעדר מניעה בדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ז' טבת תשפ"ה, 07 ינואר 2025, במעמד הצדדים.